

Neft kimyası sahəsinin görkəmli simalarından olan akademik Əli Quliyev dünya şöhrətli alimlərimizdəndir. O, ikinci dünya müharibəsi illərində müəllimi, böyük alim Yusif Məmmədliyəvlə birlikdə faşizm üzərində qələbə naminə hərbi sənaye üçün vacib tədqiqatlar və onların praktik tətbiqi sahəsində çalışmış, bu işlərə görə iki dəfə o zaman üçün çox yüksək mükafat olan Stalin mükafatına layiq görülmüşdür. Alim həmçinin mühərrik yağlarının keyfiyyətini yüksəldən aşqarların alınması üzrə qiymətli tədqiqatları ilə Azərbaycan neft-kimya elmini dünya miqyasında qabaqcıl mövqeyə çıxarıb. Akademik Əli Quliyevin rəhbərliyi ilə keçmiş Sovetlər İttifaqında yeganə profilli, Akademiyanın Azərbaycan Aşqarlar Kimyası İnstitutu yaradılıb. Özü isə 1965-1987-ci illərdə həmin instituta rəhbərlik edib.

AMEA-nın Gəncə bölməsində akademik Əli Quliyevin 110 illiyi ilə bağlı elmi-praktik konfrans keçirilib

1970-ci ildə akademik Əli Quliyev və onun rəhbərlik etdiyi institut Bakı neftindən alınan mühərrik yağlarının keyfiyyətini yüksəltmək üçün səmərəli aşqarların texnologiyasının hazırlanması və sənayedə tətbiqi işinə və onlar əsasında kompozisiya yaratdığına görə Azərbaycan SSR Dövlət Mükafatı Laureatı adına layiq görülüb. 1974-ci ildə alimə Azərbaycan SSR Əməkdar elm xadimi adı verilib. O, respublikamızın elm və tədris müəssisələrində çalışan beş nəfər akademik, 16 nəfər elmlər doktoru, 60 nəfərdən artıq elmlər namizədi yetişdirib.

Bu il mayın 31-də görkəmli alimin anadan olmasından 110 il keçir.

AMEA Gəncə Bölməsində Əməkdar elm xadimi, akademik Əli Musa oğlu Quliyevin 110 illik yubileyinə həsr olunmuş "Müasir neft kimyasının aktual problemləri" mövzusunda elmi-praktik konfrans keçirilib.

Açılış nitqində AMEA Gəncə Bölməsinin sədri, akademik Fuad Əliyev görkəmli alimin həyat və yaradıcılığı haqqında danışmış, onun Azərbaycanın, keçmiş SSRİ-nin, eləcə də dünya elminin neft kimyası tədqiqatları sahəsinə əvəzolunmaz töhfələrindən danışmış, həmçinin bu böyük ziyalının yüksək insani keyfiyyətlərindən söhbət açıb. O, AMEA Gəncə Elm Mərkəzinin yaradılmasında Əli Quliyevin böyük xidmətləri olduğunu, 41 il bundan qabaq, məhz bu görkəmli alimimizin təşəbbüsü ilə onun rəhbərlik etdiyi Aşqarlar Kimyası İnstitutunun nəzdində Elmi Mərkəzin təşkil edildiyini xatırladı.

Alimin yetişdirmələrindən - AMEA-nın Akademik Əli Quliyev adına Aşqarlar Kimyası İnstitutunun Aşqarlar və sürtkü kompozisiyası laboratoriyasının müdiri, texnika elmləri doktoru, professor Həqiqət Cavadova və həmin institutun Alkilfenol əsasında çoxfunksiyalı aşqarlar laboratoriyasının müdiri, texnika elmləri doktoru Elmira Nağıyeva da elmimizin bu görkəmli nümayəndəsinin Azərbaycanın ziyalısının ən yüksək xüsusiyyətlərindən danışdıqlarını dilə gətiriblər, həmçinin onun yorulmaz tədqiqatçılıq və təşkiatçılıq qabiliyyətini vurğulayıblar.

Qonaqlar həmçinin Akademik Əli Quliyev adına Aşqarlar Kimyası İnstitutunda çapdan çıxmış "Mühərrik yağları və onlara aşqarlar" kitabını da AMEA Gəncə Bölməsinə hədiyyə ediblər.

Elmi-praktik konfransda Azərbaycan Texnologiya Universitetindən Əli Muradovun

"Naftalan neftinin tərkibindəki toksiki xassəli maddələrdən təmizlənmə prosesinin tədqiqi", AMEA Gəncə Bölməsi Ekologiya və Təbii Ehtiyatlar İnstitutundan İlahə Cəfərovanın "Müxtəlif növ sürtkü yağlarının biozədələnmə xassələrinin tədqiqi", AMEA Gəncə Bölməsi Ekologiya və Təbii Ehtiyatlar İnstitutundan Mahirə Şərifovanın "Qərb regionu gillərinin polimer kompozisiya alınmasında istifadəsinin tədqiqi", AMEA Gəncə Bölməsi Bioresurslar İnstitutundan İmran Qasımovun "Funksional polimerlər və bircü polimerlər", AMEA Gəncə Bölməsi Bioresurslar İnstitutundan Aişə Həsənovanın "Təbii seolitlərin iştirakı ilə ağır neft qalıqlarının hidrokrekinq prosesinin tədqiqi", AMEA Gəncə Bölməsi Ekologiya və Təbii Ehtiyatlar İnstitutundan Nizami Nağıyevin "Seolit adsorbsiya xüsusiyyətlərinin araşdırılması", AMEA Gəncə Bölməsi Ekologiya və Təbii Ehtiyatlar İnstitutundan Gülnarə Əsgərovanın "Naftalan nefti və tullantılarının kanserogen birləşmələrdən təmizlənməsi", Gəncə Dövlət Universitetindən Xəyalə Kəsəmənlinin "Təbii neft turşularının imidazolinlərinin dizel yanacaqının antistatik xassəsinə təsirinin tədqiqi" mövzularında məruzələri dinlənilib.

Gəncə Dövlət Universitetindən Sahil İbrahimlinin "Neftin emala hazırlanmasında sənaye reagentlərinin oksietilləşmiş təbii naftan turşuları ilə sinergizmi", Yunis Hacıyevin "Sürtkü materiallarına, yanacaqlara və xüsusi mayelərə əlavə olunan aşqarların alınması və tətbiqinin ekoloji aspektləri" və Samirə Mehdiyevanın "Neft yağlarının özlülük-temperatur xassələri və onları yaxşılaşdırmaq yolları", AMEA akademik Ə.M. Quliyev adına Aşqarlar Kimyası İnstitutundan Leyla Vahidzadənin "Yeni ketosulfidlərin sintezi", Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetindən İradə Xələfovanın "Ağır neft qalıqlarının emal dərinliyinin fiziki-kimyəvi üsullarla artırılması prosesinin tədqiqi" mövzularında təqdim edilmiş məruzələri də konfransın materialları siyahısına daxil edilib.

Konfransın sonunda akademik Fuad Əliyev görkəmli alimin 110 illik yubileyinin keçirilməsinə görə Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinə, AMEA rəhbərliyinə öz minnətdarlığını bildirərək konfransdakı çıxışların neft kimyası sahəsinə töhfələr verəcəyinə bildirmişdir.

Hamlet QASIMOV,
"Xalq qəzeti"nin bölgə müxbiri